

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ Z. K.**, bývajúcej v B. a **2/ Ing. T. K.**, bývajúceho v B., zastúpených JUDr. I. B., advokátkou v B., proti žalovaným **1/ Ing. E. K.**, bývajúcej v B. a **2/ Ing. J. K.**, bývajúceho v B., zastúpeným JUDr. D. L., PhD., advokátkou v B., **o vydanie bezdôvodného obohatenia**, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 6C 312/94, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. novembra 2010 sp. zn. 9Co 207/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcov 1/ a 2/ **o d m i e t a .**

Žalobcovia 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ v lehote 3 dní náhradu trov dovolacieho konania vo výške 25,67 € k rukám alebo na účet JUDr. D. L., PhD., advokátky v B.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava IV (súd prvého stupňa) rozsudkom zo 4. februára 2010 č. k. 6C 312/94-341 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ 22 % úrok z omeškania zo sumy 198,63 € od 1. júna 1995 do zaplataenia a žalobcom 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ 179,64 € s úrokom z omeškania 22 % od 21. februára 2006 do zaplataenia, všetko v lehote 15 dní. Konanie o vzájomnom návrhu v časti 253,63 € zastavil a vo zvyšku vzájomný návrh zamietol. O náhrade znaleckých trov rozhodol tak, že žalobcom 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť 47,78 € a žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť 80,97 € na účet Okresného súdu Bratislava IV, všetko v lehote 3 dní. Zároveň vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na

náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v období od 1. júna 1992 do 31. mája 1995 boli účastníci konania podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území D. a zapísanej na LV. č. X. Žalobcovia, ktorí boli pôvodne traja (pôvodný žalobca 1/ L. K. 13. januára 2008 zomrel a jeho právnou nástupkyňou sa stala terajšia žalobkyňa 1/, pôvodne žalobkyňa 2/), tvrdiac, že predmetnú nehnuteľnosť nemohli užívať, žiadali od žalovaných 1/ a 2/ náhradu za jej užívanie za mesiac jún 1992 vo výške 354 Sk a za obdobie od 1. júla 1992 do 31. mája 1995 sumu 708 Sk mesačne. Súd prvého stupňa v tejto súvislosti uviedol, že rozsudkom z 9. júna 2006 č. k. 6C 312/94-273 zaviazal žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť žalobcom 1/ až 3/ sumu 5 984 Sk s úrokom z omeškania 22 % od 1. júna 1995 až do zaplatenia a vo zvyšku ich žalobu zamietol. Zamietol aj vzájomný návrh, ktorým sa žalovaní 1/ a 2/ domáhali vydania bezdôvodného obohatenia v sume 20 269 Sk (ktoré mali žalobcovia 1/ až 3/ získať tým, že v rokoch 1992 až 1994 sa nepodielali na platení elektriny, vodného a stočného, kominárskeho poplatku a poplatku za odvoz smetí). Krajský súd v Bratislave uznesením z 20. marca 2008 sp. zn. 9Co 393/06 tento rozsudok v časti žalobcom 1/ až 3/ priznaných úrokov z omeškania a v časti vzájomného návrhu žalovaných 1/ a 2/ zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Súd prvého stupňa po opätovnom prejednaní veci zistil, že žalovaní 1/ a 2/ sú v omeškaní od 1. júna 1995, preto priznal žalobcom 1/ a 2/ požadovaný 22 % úrok z omeškania zo sumy 198,63 € (5 984 Sk) od uvedeného dátumu do zaplatenia. Vzhľadom na to, že žalovaní 1/ a 2/ zobrali vzájomný návrh v časti 253,63 € späť, súd konanie o vzájomnom návrhu v tejto časti zastavil. Podľa súdu prvého stupňa žalovaní 1/ a 2/ v konaní preukázali celkové náklady na predmetnú nehnuteľnosť vo výške 18 942 Sk. Po rozdelení týchto nákladov podľa počtu osôb, ktoré ju v rozhodnom období užívali, súd uložil žalobcom 1/ a 2/ vydať žalovaným 1/ a 2/ bezdôvodné obohatenie (§ 451 a § 454 Občianskeho zákonníka) vo výške 179,64 € a vo zvyšku vzájomný návrh ako nedôvodný zamietol; žalovaným 1/ a 2/ priznal z tejto sumy i požadovaný úrok z omeškania vo výške 22 % ročne od 21. júna 2006 do zaplatenia.

Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ rozsudkom z 25. novembra 2010 sp. zn. 9Co 207/2010 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti (žalobcovia podali odvolanie proti výroku, ktorým bola žalovaným 1/ a 2/ priznaná suma 179,64 € spolu s úrokom z omeškania) ako vecne správny potvrdil a žalovaným 1/ a 2/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na svoje predchádzajúce

zrušujúce uznesenie z 20. marca 2008 sp. zn. 9Co 393/2006, v zmysle ktorého bol súd prvého stupňa viazaný jeho právnym názorom, že žalovaným 1/ a 2/ vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 29. apríla 1993 do 31. januára 1994, nakoľko žalobcovia v tomto období užívali celú predmetnú nehnuteľnosť, a preto bolo ich povinnosťou podieľať sa na úhrade nákladov súvisiacich s jej prevádzkou a udržiavaním. Uviedol, že súd prvého stupňa sa dôsledne pridržiaval jeho pokynov, v intenciách zrušujúceho rozhodnutia ustálil skutkový stav, na ktorý aplikoval aj správny právny záver. Podľa odvolacieho súdu žalobcovia 1/ a 2/ v odvolaní neargumentovali takými skutočnosťami, ktoré by mali za následok zmenu súdom prvého stupňa konštatovaného skutkového stavu (ktorý bol odvolacím súdom už opakovane ustálený), alebo jeho právneho hodnotenia, a ani takými, o ktorých by súd prvého stupňa pri rozhodovaní o veci nebol mal vedomosť, alebo ktoré by nebol uvážil. Mal za to, že z konania pred súdom prvého stupňa iný než nepadnutým rozsudkom vyslovený právny záver nevyplýva a argumenty v odvolaní neboli spôsobilé privediť iné skutkové ani právne hodnotenie stavu veci. Náhradu trov odvolacieho konania úspešným žalovaným 1/ a 2/ nepriznal, lebo nepodali návrh na jej priznanie v zmysle § 151 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ dovolanie, v ktorom žiadali rozsudky oboch nižších súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnili tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p.). Nesúhlasili s právnym názorom vysloveným odvolacím súdom, že žalovaní 1/ a 2/ majú proti nim nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že v predmetnom rodinnom dome bývali, užívali ho a tým vytvárali náklady, ktoré neplatili žalovaným. Od dovolacieho súdu požadovali, aby po preverení výpovedí účastníkov konania a svedkov došiel k záveru, že žalobkyňa 1/ spolu s manželom (pôvodným žalobcom 1/ L. K.) nikdy v tomto rodinnom dome trvale nebývali, a preto nemohli vytvoriť žiadne náklady, ktoré by mali hradíť žalovaným. V tejto spojitosti uviedli, že sa tam zdržiavali vtedy, keď strážili deti žalovaných, čiže žalovaní si želali, aby tam boli a prespali. V žiadnom prípade nesúhlasili s povinnosťou platiť žalovaným úhrady a argumentovali, že za obdobie stráženia detí by to bolo aj v rozpore s dobrými mravmi a že žalobca 2/ v predmetnom období v rodinnom dome nebýval a ani tam nechodil.

Žalovaní 1/ a 2/ vo svojom písomnom vyjadrení poukázali na neprípustnosť dovolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania má dovolanie osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno úspešne napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, nie však v každom prípade, ale iba ak podanie dovolania pripúšťa zákon.

Zmyslom dovolania je preskúmanie napadnutého rozhodnutia – v prípadoch stanovených zákonom – z hľadiska v zákone určených dovolacích dôvodov a dosiahnutie nápravy tam, kde rozhodnutie napadnuté dovolaním nemôže obstáť z aspektu opodstatnenosti v dovolaní uplatneného dovolacieho dôvodu. Dovolanie je v uvedenom vymedzení zároveň procesný prostriedok (nástroj), ktorým zákon vytvára účastníkovi konania procesnú možnosť, aby v prípadoch (a za podmienok) v zákone uvedených spochybnil opodstatneným uplatnením dovolacieho dôvodu správnosť konania alebo rozhodovania odvolacieho súdu a dosiahol nápravu väd alebo nesprávností napadnutého rozhodnutia.

Mimoriadna povaha dovolania v rámci systému opravných prostriedkov sa prejavuje aj v tom, že účastník konania nemôže úspešne podať dovolanie z akéhokoľvek dôvodu, ale len z dôvodu uvedeného v zákone (z tzv. dovolacieho dôvodu). Občiansky súdny poriadok upravuje tri samostatné dovolacie dôvody. Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že: a) v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c)

rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Treba dodať, že dovolací súd je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil; dovolacie dôvody neposudzuje podľa toho, ako ich označil dovolateľ, ale podľa ich obsahu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania; dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom vo svojom výroku prípustnosť dovolania nevyslovil), a nejde o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., a v tejto veci nebolo dovolacím súdom vydané predchádzajúce rozhodnutie, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobcov 1/ a 2/ z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. vyvodit' nemožno.

Je treba (iba pre úplnosť) ešte poznamenať, že aj keby išlo o zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu alebo o prípad uvedený v § 238 ods. 3 O.s.p., prípustnosť dovolania by bola vylúčená a to podľa § 238 ods. 5 O.s.p.; odvolací súd totiž rozhodol o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy.

Podľa § 238 ods. 5 O.s.p. dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo pohľadávky sa neprihliada. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

Predmetom odvolacieho konania bolo peňažné plnenie vo výške 179,64 € vrátane úroku z omeškania. Uvedená istina však neprevyšuje trojnásobok minimálnej mzdy platnej v deň podania vzájomného návrhu na súde. Dňa 28. apríla 1995, kedy došlo k jeho podaniu na súde prvého stupňa, bola totiž minimálna mzda 2 450 Sk (porovnaj § 2 ods. 1 písm. b/ Nariadenia vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 53/1992 Zb. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov) a jej trojnásobok predstavuje sumu 7 350 Sk (243,98 €).

Dovolanie žalobcov 1/ a 2/ by vzhľadom na doterajšie závery (zistenia) bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania; ak v konaní došlo k procesnej vade vymenovanej v tomto ustanovení, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutie, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhú vetu O. s. p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až

g/ O.s.p. Vadu tejto povahy dovolateľa nenamietali a jej existenciu po preskúmaní spisu nezistil ani dovolací súd.

V prejednávanej veci dovolateľa namietali, že konanie je postihnuté tzv. inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Prípustnosť dovolania však nezakladá skutočnosť, ak súdy svoje rozhodnutie založili na nesprávnych skutkových zisteniach; nesprávne či nedostatočné skutkové zistenie má za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia súdu, samo osebe ale nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. – nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia (porovnaj napr. R 37/1993, R 125/1999). Rovnako to platí aj pre dovolateľmi namietané nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesprávne právne posúdenie veci ako aj tzv. iná vada predstavujú prípustný dovolací dôvod (ktorý možno však uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo nesprávne posúdenie veci a tzv. iná vada ale prípustnosť dovolania nezakladajú. I keby tvrdenia dovolateľov boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľmi vytýkané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcov 1/ a 2/ podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní procesne úspešným žalovaným 1/ a 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom 1/ a 2/, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovaní 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania uplatnili a ich výšku vyčíslili. Žalovaným 1/ a 2/ preto dovolací súd priznal požadovanú náhradu trov dovolacieho konania a to za úkon právnej služby advokátky, ktorú poskytla vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu zo 16. februára 2011 [§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z.

o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby dovolací súd určil podľa § 10 ods. 1 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky vo výške 18,26 €, čo s požadovanou náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné (§ 16 ods. 3 vyhlášky) vo výške 7,41 € predstavuje trovy dovolacieho konania žalovaných spolu v sume 25,67 €.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. mája 2012

JUDr. Milan D e á k , v. r.
predseda senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta